

Samenvatting van de belangrijkste tendensen van de Veiligheidsmonitor 2021

Introductie

De Veiligheidsmonitor bestaat sinds 1997. Deze laatste editie van 2021 is reeds de 10e.

De Veiligheidsmonitor is een grootschalige enquête bij de Belgische bevolking waarin verschillende veiligheidsthema's worden bevestigd. Deze zijn: slachtofferschap en het bijhorend aangiftegedrag, het onveiligheidsgevoel, de buurtproblemen, preventie en de beoordeling van de politiewerking.

Er werd gebruik gemaakt van twee verschillende methoden van data-inzameling, namelijk het invullen van een schriftelijke vragenlijst of online de vragenlijst invullen. De steekproef van de Veiligheidsmonitor bestond uit 391.573 personen. Bijna **100.000 burgers** hebben deelgenomen aan de enquête.

Buurtproblemen

De Belgen vinden **woninginbraken** minder een probleem in 2021 (33%) in vergelijking met de vorige afname van de Veiligheidsmonitor in 2018 (40%). Alle bevestigde diefstallen, van diefstal van voertuigen tot zakkenrollerij, worden opvallend vaker als problematisch gezien in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Binnen de bevestigde buurtproblemen springt **onaangepaste snelheid in het verkeer** er duidelijk bovenuit. Bijna 70% van de burgers ervaart dit als een probleem in de buurt. De jongere burgers (15-34 jaar) vinden dit minder een probleem dan zij die ouder zijn dan 35 jaar. Vooral in het Waals Gewest wordt onangepaste snelheid als problematisch ervaren, 76% van de Walen vindt dit een buurtprobleem.

Geluidshinder door verkeer wordt opvallend meer als een probleem gezien (40%) dan geluidshinder door burens of mensen op straat (20-25%). Over het algemeen kunnen we stellen dat geluidshinder vooral in de grote steden een probleem vormt. Jongeren (15-24 jarigen) ervaren hier minder hinder van dan de oudere leeftijdscategorieën.

Bijna 20% van de Belgen vindt **overlast door alcohol- en/of drugsgebruik** een probleem in de buurt. In mindere mate (10%) wordt 'op straat lastig gevallen worden' als een probleem ervaren. Voor dit laatste geldt: hoe jonger de leeftijd hoe meer men dit als een buurtprobleem ervaart.

De helft van de Belgen ervaart **sluikstorten en zwerfvuil** als een probleem.

Conclusie: vooral in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de grotere steden wordt overlast ervaren.

Onveiligheidsgevoelens

Iets meer dan 9% van de bevestigde burgers in 2021 geeft aan zich **altijd of vaak onveilig** te voelen, dit is een **stijging** met 3% tegenover 2018. Dit gevoel van onveiligheid komt het meest voor bij jongeren en studenten; bijna 14% van de leeftijdsgroep 15-24 jaar voelt zich altijd of vaak onveilig.

De **belangrijkste reden** voor dit onveiligheidsgevoel is volgens de respondenten het ongepaste gedrag van weggebruikers, met name overdreven snelheid of agressief rijgedrag.

Regionaal gezien, is de **onveiligheidsgraad** het laagst in Vlaanderen, waar slechts 6% van de burgers zich onveilig voelt. Het onveiligheidsgevoel in Wallonië is groter, vooral in de provincie Henegouwen, waar het percentage oploopt tot 15%, net zoals in de grotere steden.



Slachtoffers van criminaliteit voelen zich aanzienlijk onveiliger (gemiddeld 17%) dan burgers die geen slachtoffer geweest zijn (8%). Het feit dat men slachtoffer is geweest van geweld versterkt het gevoel van onveiligheid tot meer dan 30%.

Bijna 40% van de respondenten zegt te **vermijden** hun deur te openen voor vreemden. 20% van hen vermijdt het huis te verlaten als het donker is en 13% vermijdt bepaalde plaatsen in hun gemeente. Deze drie gedragingen zijn tussen 2018 en 2021 toegenomen. Ze betreffen vooral vrouwen en het mijdingsgedrag komt vaker voor in grote steden.

Slachtofferschap

1. Meest aangegeven feiten van slachtofferschap

De respondenten werd gevraagd naar hun slachtofferschap met betrekking tot 22 soorten misdrijven. Twee soorten delicten springen in het bijzonder in het oog: phishing en oplichting via internet. Op de derde plaats komen psychisch geweld buiten het gezin (bedreigingen, pesterijen, enz.) en psychisch geweld via internet. Dit in kleinere maar nog steeds vrij significante hoeveelheden.

2. Evolutie van het slachtofferschap tussen 2018 en 2021

Voor oplichting via internet is de stijging van het aantal slachtoffers vrij opvallend. Er is ook een toename van hacken en andere vormen van oplichting. Alle andere soorten fenomenen (waarvoor het mogelijk was cijfers te vergelijken) laten een daling van het slachtofferschap zien.

3. Aangiftepercentages

Inbraak en diefstal, met of zonder geweld, worden het vaakst aangegeven.

Slechts 15% van de gevallen van oplichting wordt gemeld. Wanneer deze feiten via internet plaatsvinden, dan daalt dit cijfer verder tot 10% van de klachten. In het geval van phishing daalt dit cijfer tot 7%.

Psychisch geweld, buiten of binnen het gezin of via internet, wordt in 1/5 van de gevallen gemeld.

Seksueel geweld binnen het gezin wordt slechts door 25% van de slachtoffers gemeld. Buiten het gezin is het percentage ingediende aangiften echter nog lager: 16%.

Discriminatie, alle soorten motieven bij elkaar, wordt het minst bij de politie gemeld.

4. Tevredenheid over de onthaaldiensten van de politie

Bijna 2/3 van de respondenten zegt tevreden of zeer tevreden te zijn over de ontvangst op het politiebureau.

Meer dan de helft van de respondenten is tevreden over de opvang door de dienst slachtofferhulp van de politie.

Preventie

1. Kennis van de aangeboden diensten

Het graveren van fietsen/aanhangwagens is de dienst die het best gekend is door de burger, twee derde kent deze dienst. 6 op de 10 burgers kennen de diensten afwezigheidstoezicht en inbraakpreventie en iets meer dan de helft van de burgers kent de dienst politionele slachtofferbejegening en burenbemiddeling.



Samenwerkingsverband tussen burgers en politie (bv B.I.N) en de mogelijkheid om online aangifte te doen via police-on-web zijn het minst gekend door de burger.

2. Wens om aangeboden diensten in de toekomst te gebruiken

Meer dan de helft van de bevraagde burgers gaf aan in de toekomst gebruik te willen maken van 1 of meerdere van de aangeboden diensten.

Een opmerkelijke vaststelling is dat 72% van de respondenten in de toekomst gebruik wenst te maken van de mogelijkheid online aangifte te doen via police-on-web, terwijl slechts 7% van de respondenten reeds gebruik maakte van deze dienst.

Taken en beoordeling politiewerking

1. Mate van belangrijkheid van de verschillende politietaken

Woninginbraak, alcohol/drugs in het verkeer controleren, diefstal met bedreiging en/of geweld, drugshandel en geweld binnen het gezin zijn de 5 politietaken die het vaakst opgegeven werden als prioriteit voor de politie. Politietaken met betrekking tot verkeer en criminaliteit worden als meer prioritaire politietaken beschouwd dan politietaken die betrekking hebben op overlast.

2. Tevredenheid over het werk van de Lokale Politie

De algemene tevredenheid bleef ongewijzigd ten opzichte van 2018 (65%). De burgers zijn het meest tevreden over de houding en het gedrag van de politie (67%) in hun eigen politiezone. Over de aanwezigheid in de straat zijn de respondenten het minst tevreden (35%).

De algemene tevredenheid is significant hoger in de Vlaamse provincies dan in Brussel-Hoofdstad en de Waalse provincies.

3. De wijkagent/wijkinspecteur

56% van de respondenten geeft aan hun wijkagent niet te kennen. Ten opzichte van 2018 is hier geen uitgesproken verschil vast te stellen. 81% zou graag meer contact hebben met hun wijkagent, waarvan 60% enkel in geval van problemen.

4. Persoonlijk contact met de politie van de eigen politiezone de voorbije 12 maanden

Een kwart van de respondenten had de voorbije 12 maanden persoonlijk contact met de politie van de eigen politiezone. Dit is een daling van 5% ten opzichte van 2018.

Gemiddeld toonde 72% van de burgers zich tevreden tot heel tevreden over het laatste politiecontact.